Simo Takalammi, toimitusjohtaja,
Suomen Tieyhdistys ry
23.10.2023

Lausunto eduskunnan valtiovarainvaliokunnan liikennejaostolle

Suomen Tieyhdistys ry kiittää mahdollisuudesta lausua talousarvioesityksestä (HE 41/2023 vp)

Suomen Tieyhdistys painottaa liikennejärjestelmäajattelua, jossa eri liikenneväylät luovat kokonaisuuden eli liikenneverkon. Kyse on kokonaisuudesta, jossa koko kuljetusketjun toimivuuden kannalta on olennaista koko ketjun toimivuus. Kustannustason nousu ja huoltovarmuuskysymykset ovat muuttaneet tienpidon toimintaympäristöä viime aikoina. Laaja ja hyväkuntoinen tieverkko on omiaan turvaamaan kansallista häiriönsietokykyä.

Suomen Tieyhdistys pitää olemassa olevan väyläverkon ylläpitoa ja korjausvelan hillitsemistä erittäin tärkeänä liikenneväylien ja kuljetusketjujen toimivuuden kannalta.

Yksityistieavustukset

Yksityisteiden rahoitukseen esitetyt leikkaukset tulee jättää tekemättä ja avustuksen rahoitustaso tulee säilyttää nykyisellä tasolla.

Yksityistieavustusten tasoa vähennetään esityksessä nykyisestä 13 miljoonasta 8,5 miljoonaan euroon sekä huoltovarmuuden ja kotimaisen puun saatavuuden parantamiseen osoitetun 10 miljoonan euron avustus esitetään poistettavaksi.

Yksityisteiden avustukset putoaisivat näin ollen 14,5 miljoonaa euroa eli yli 60 %.

Suomen Tieyhdistys pitää erittäin huolestuttavana huoltovarmuuteen esitettyä 10 miljoonan euron leikkausta vallitsevissa olosuhteissa.

Suomen Tieyhdistys esittää painokkaasti sitä, että yksityistieavustusten määräraha säilytetään vähintään Liikenne 12 -suunnitelman mukaisella tasolla, eli noin 25 miljoonassa eurossa.

Yksityistieavustusten vaikuttavuutta laskettaessa tulee huomioida mittava tiekuntien omarahoitusosuus, joka kasvattaa olennaisesti avustuksen vaikuttavuutta.

Talousarvioesitykseen tulee korjata tieto yksityistieavustusten avustusprosentista 70 %:ksi, joka korotettiin valtioneuvoston asetuksella LVM 2022/122 vuosiksi 2023-2025. Nyt talousarvioesityksessä käytetään vanhaa tietoa olevaa 50 %:n avustusta.

Suomen Tieyhdistys muistuttaa siitä, että määräaikainen avustustason nostamista ei tule tehdä tyhjäksi määrärahojen leikkauksella.

Perusväylänpito ja korjausvelan hallitseminen

Talousarvioesityksen mukaisesti perusväylänpitoon osoitetaan 1,535 mrd. euroa v. 2024, josta tienpitoon noin 895 miljoonaa euroa. Kaikki tiestölle nyt osoitetut eurot tulevat tarpeeseen. Tieyhdistys pitää kireässä rahoitustilanteessa tärkeänä sitä, että tiestön perusväylänpitoon satsataan. On myös huolehdittava, että olemassa oleva tieverkko säilyttää arvonsa.

Ilman investointiohjelmasta tiestön korjausvelan poistoon osoitettua 250 miljoonan euron lisärahaa, perustienpidon rahoituksen taso jäisi merkittävästi alhaisemmaksi. Tieyhdistys kannattaa sitä, että tiestön parantamiseen satsataan etupainotteisesti. Kustannustason nousu hidastaa kuitenkin korjausvelan purkamista. Kun kustannustason muutos huomioidaan, on tieverkon korjausvelka jo noin 2,4 miljardia euroa.

Erillinen investointiohjelma

Tieyhdistys pitää hyvänä sitä, että olemassa olevan verkon kunnostaminen nähdään investointina.

Erillisellä investointiohjelmalla satsataan tiestön korjausvelan poistoon noin 250 miljoonaa euroa. Investointiohjelman toimeenpano rahoitetaan omaisuuden myynnillä. Tiestöön osoitetut eurot eivät ole ainoastaan menetettyä määrärahaa, vaan kyse on tuottavasta investoinnista.

Tieyhdistys katsoo, että tiestön kunnossa pitämisen tulisi kuulua valtion talousarvion peruskehykseen.

Investoinneista leikkaaminen

Vaikka olemassa olevan tieverkon kunnossapitäminen on ensisijaista, tieinfraa tulee kehittää nykyisestä eikä sen investoinneista kannata leikata. Investoimattomuus vaikuttaa työllisyyteen ja kotimaisen osaamisen heikkenemiseen. Lisäksi se myös heikentää yritysten investointihalukkuutta.

Tieyhdistys katsoo, että erityisesti liikenneturvallisuuden parantamiseksi tehtäviä investointeja tulisi edistää vuonna 2024 (toimet mm. kohtaamis- ja suistumisonnettomuuksien vähentämiseksi ja tasoristeysten turvallisuuden parantamiseksi).

Suomen Tieyhdistys ry

Simo Takalammi

toimitusjohtaja